

Kartlegging av DNA(Deoxyribo Nucleic Acid) hos adoptivbarn for hjelp til identifisering i ulykkestilfeller?

Bare overskriften vil få mange av oss adoptivforeldre til å reagere. Noen vil reagere med stor skepsis med tanke på hva dette kan brukes til, som register eller annet som vi ikke har kontroll over. Spørsmålet en her må stille seg er; Hva skal en DNA profil benyttes til og hvordan skal den lagres og taes var på?

En DNA analyse må ikke forveksles med en Gen-analyse som for eksempel kan gi opplysninger om mulige arvelig belastninger som for eksempel sykdom. Dette har et potensiale for misbruk.

Og det etiske spørsmålet er; Hva skal vi med dette? Må vi være forskjellig fra andre foreldre og tenke på slike ting i forkant.

Hvis vi sier 26.12.04, så husker de aller fleste en trist historie i den asiatiske verden. Tsunamien som rammet store deler av østen, med Indonesia, Thailand og Sri-Lanka som de hardest rammede områdene. I arbeidet med å identifisere de omkomne var DNA profiler brukt som et av ”identifiseringsverktøyene”.

En DNA profil vil kunne brukes til identifisering i mange tilfeller, og ikke bare i tilfeller som med tsunamien. Det er mange situasjoner vi kan tenke oss; som for eksempel kriminelle handlinger der kun biologiske spor av et offer er funnet, ulykker med store krefter som påvirker legemet som flyulykker eller eksplosjoner. I alle disse scenariene vil en DNA profil kunne være med og løse utfordringene rundt identitet.

Hva hvis et av våre barn, som er adoptert og ikke har spor av vår DNA profil, forsvinner? Hva gjør vi da som pårørende, når den biologiske veien til identifisering er blokkert. Det finnes godt utprøvde måter å identifisere personer på som er brukt i dag. Det brukes tannstatus, spesielle kjennemerker, personlige gjenstander, identifisering gjort av personer som kjenner den savnede og andre kjennetegn som sikrer en riktig identifisering. Det kan også sikres biologisk materiale etter at en person er savnet, for eksempel hår eller materiale fra tannkoster. Ved å hevde at det er godt nok tenker vi bare på ubehaget vi får med å ta avgjørelsen om å være i forkant, og innrømmer ikke for oss selv at noe kan skje med våre barn, noe som ikke er en god tanke for noen foreldre.

Men hva hvis alle disse mulighetene er borte. Da står vi som foreldre overfor en svært vanskelig situasjon, og for mange av oss en traumatisk opplevelse som vil påvirke oss resten av livet. Det å ikke vite eller ikke få svar, eller et sted der vi kan minnes våre barn, kan være en tung bær å bære. Dette kan vi forebygge ved å ha en DNA profil av våre barn lagret på et trygt sted.

Hva er et trygt sted? Det som må være helt klart er at jeg ikke snakker om et register over alle adopterte barn, men at hver enkelt familie oppbevarer DNA profilen for sitt barn på det som de anser som et trygt sted. Det vil også være god beredskap å oppbevare en kopi slik at en enkelthendelse ikke sletter alle muligheter.

Det finnes flere forskjellige DNA tester. Den mest kjente er farskapstest for å fastslå farskap. Hvilken test vil være aktuelt for et adoptert barn? Testen her har som formål ikke å fastslå

biologisk slektskap men å skaffe et biologisk kart for å kunne identifisere testpersonen senere. Testen blir i fagmiljøer kalt en personlig DNA test eller en enkeltstående prøve da bare et individ blir kartlagt. Testen blir brukt for å lage en individuell DNA analyse. Det blir utarbeidet en rapport og et 16 "allele" kart, som bransjen kaller det. Dette er dokumentasjon som kan brukes for å identifisere biologisk materiale fra en forsvunnet person.

Det er vår mulighet som familie til å gi materiale som kan identifisere våre barn (som er avskåret biologisk). Man er nødt til å ha materiale fra biologisk familie hvis en skal fastslå identitet med slektskapsforhold som referansepunkt med DNA-analyse. Vi kan sikre oss med en DNA profil i forkant.

Hva er en DNA profil og hvor sikker er den.

En DNA profil blir ofte omtalt som et biologisk fingeravtrykk, og er således unikt for hvert enkelt menneske.

En DNA profil er basert på en DNA-analyse, som er en undersøkelse av arvemerket på DNA-nivå. Ved en slik analyse er det deler av selve arvestoffet - DNA - og ikke genproduktene (proteinene) som undersøkes. Hvert enkelt kromosom består av en lang DNA-kjede.

Ved analyseringen baserer man seg på undersøkelser av utvalgte deler av DNA-kjeden, som ikke inneholder kjent informasjon om proteiner eller andre funksjoner, men som viser spesiell stor grad av individuell variasjon. DNA kuttet opp i fragmenter som sorteres etter størrelsen, og blir synliggjort som bånd (= varianter, alleler) på en røntgenfilm.

Sikkerheten for at to DNA profiler som stemmer overens i varianter er riktige er i bransjen i dag satt til 99,999%.

Når det gjelder informasjon om hvordan og hvor du kan ta en slik test er www.dnatest.no et godt sted å begynne.

Ståle J. Hauge